

Sygn. akt III AUa 501/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun

Sędziowie: SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 stycznia 2016 r. sygn. akt V U 840/15

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury J. Ł. od dnia 1 czerwca 2015 r., to jest od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca, domagając się wypłaty wyższej emerytury.

Wyrokiem z dnia 8 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego, zobowiązując organ rentowy do ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego wnioskodawcy na podstawie art. 108 w zw. z art. 183 ust. 6 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca J. Ł. urodził się w dniu (...) Organ rentowy decyzją z dnia 27 maja 2015 r. ustalił wysokość jego emerytury od 1 maja 2015 r. w kwocie 3.071,65 zł. Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Emerytura stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielnia podstawy obliczenia

emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego. Kwota zaewidencjonowanych składek z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 126.597,26 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 676.332,74 zł, średnie dalsze trwanie życia 261,40 miesięcy.

Wypłata emerytury została zawieszona, ponieważ wnioskodawca kontynuował zatrudnienie. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, poinformował wnioskodawcę, że wysokość jego emerytury zostanie ustalona w ostatecznej kwocie, z chwilą podjęcia jej wypłaty tj. po rozwiązaniu stosunku pracy i zgłoszeniu wniosku o podjęcie jej wypłaty. Wskazał przy tym, że średnie dalsze trwanie życia zostanie ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury.

W dniu 10 czerwca 2015 r. wnioskodawca złożył wniosek o podjęcie wypłaty jego emerytury, do którego dołączył świadectwo pracy, z którego wynikało, że był zatrudniony od 1 maja 1997 r. do 10 czerwca 2015 r. w (...) Sp. z o. o. w L..

Wniosek ten został rozpoznany skarżoną decyzją z 29 czerwca 2015 r.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne. Sąd ten uznał, że stan faktyczny w tej sprawie nie był sporny. Rozważeniu natomiast podlegało to, czy organ rentowy zastosował prawidłowe przepisy dotyczące ustalenia wysokości emerytur w sytuacji, gdy po przyznaniu prawa do świadczenia na podstawie art. 24 i 24a, wypłata świadczenia była zawieszona wobec kontynuowania u dotychczasowego pracodawcy zatrudnienia.

Sąd zwrócił uwagę, że organ rentowy, rozpoznając wniosek ubezpieczonego ponownie ustalił podstawę obliczenia wysokości emerytury wnioskodawcy z zastosowaniem art. 185 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j.: Dz.U.2015.748 ze zm.) oraz uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego na potrzeby ustalenia wysokości świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej.

Sąd ten, powołując się na treść art. 108 ust. 1 ustawy emerytalnej, zauważył, że istotne jest, by organ rentowy zastosował przy ustalaniu wysokości emerytury wnioskodawcy zasady waloryzacji składek ujęte w art. 25 i 25a ww. ustawy. W świetle art. 25 ust. 3 ustawy, składki podlegają w pierwszym rzędzie waloryzacji rocznej, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za 2000 rok. Uzupełniająco art. 25a przewiduje waloryzację kwartalną kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację.

Sąd podał dalej, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu każdego roku składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego podlegają jedynie rocznej waloryzacji. Waloryzacja roczna przeprowadzona w dniu 1 czerwca dotyczy bowiem składek wpłaconych do końca poprzedniego roku i zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia następnego roku. Składki te nie podlegają już ponownej waloryzacji kwartalnej z art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skoro nie są składkami zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację. Natomiast w świetle art. 25a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy, składki wpłacone poczynając od dnia 1 stycznia podlegają waloryzacji kwartalnej w przypadku emerytur, których wysokość ustalana jest poczynając od trzeciego kwartału tegoż roku. Jeśli zatem wysokość emerytury ustalana jest w czerwcu, na podstawie jej obliczenia składa się suma:

- 1) kwoty składek ustalonej po ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej 1 czerwca danego roku
- 2) nominalnej kwoty składek należnych za okres od 1 stycznia do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty emerytury, które w świetle art. 25a ust. 1 ustawy nie podlegają waloryzacji kwartalnej, a jednocześnie nie zostaną objęte kolejną waloryzacją roczną przypadającą dopiero na dzień 1 czerwca następnego roku.

Powyzsza regulacja oznacza w ocenie Sądu pierwszej instancji, że w przypadku kontynuowania zatrudnienia po ustaleniu prawa do emerytury, jak to miało miejsce w przypadku wnioskodawcy, ponowne ustalenie wysokości emerytury wygląda więc w ten sposób, że do kwoty obliczonej w pierwszej decyzji ustalającej wysokość świadczenia, dodawana jest kwota obliczona w sposób wskazany w art. 108 ustawy.

Taki sposób przeliczenia świadczenia nie został tymczasem zastosowany wobec wnioskodawcy przez ZUS w zaskarżonej decyzji, wobec czego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. dokonał jej zmiany poprzez zobowiązanie organu rentowego do ponownego ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy na podstawie art. 108 ustawy emerytalnej.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył organ rentowy, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię, a w szczególności art. 183 w zw. z art. 108 oraz art. 26 i art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez zobowiązanie do ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego wnioskodawcy na podstawie ww. przepisów.

Organ rentowy wskazał, że waloryzacja kwartalna nie dotyczy osób, których emerytura, tak jak w przypadku wnioskodawcy zostaje ustalona w czerwcu danego roku, gdyż ich składki i kapitał początkowy na dzień 1 czerwca zostały zwaloryzowane wskaźnikiem rocznym, a więc za cały rok poprzedzający ustalenie emerytury.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, względnie o uchylene wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa. Sąd Apelacyjny podziela argumenty zawarte w uzasadnieniu tego Sądu i przyjmuje je za własne.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 25 ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U.2016.887) waloryzację przeprowadza się corocznie od dnia 1 czerwca każdego roku z uwzględnieniem art. 25a ustawy. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta, nie może ulec obniżeniu. Stosownie zaś do ust. 4 waloryzacji podlega kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzona waloryzacja. Powołany natomiast w powyższym przepisie art. 25a ustawy ma zastosowanie przy ustalaniu wysokości emerytury do składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, kwota tych składek waloryzowana jest kwartalnie.

Podkreślić należy, że ustawodawca dalej w przepisie tj. w ust. 2 określił szczegółowe zasady ustalania wysokości emerytury z których wynika, że w przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku; 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku.

Przy czym, co bardzo istotne w realiach rozpoznawanej sprawy, jak wynika z treści powołanego wyżej przepisu art. 25 ustawy emerytalno-rentowej, waloryzacja roczna jest mechanizmem przeprowadzanym na indywidualnym koncie takiego ubezpieczonego, który jeszcze nie nabył uprawnień emerytalnych, bądź nie wystąpił o ich ustalenie. Natomiast przepis art. 25a ustawy emerytalno-rentowej, który stanowi uszczegółowienie regulacji zawartej w art. 25, ma zastosowanie przy ustalaniu wysokości emerytury do składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych

na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, wówczas kwota tych składek waloryzowana jest kwartalnie.

W niniejszej sprawie istotnym jest, że na mocy zaskarżonej decyzji z dnia 29 czerwca 2015 r. nastąpiło załatwienie wniosku J. Ł. z dnia 10 czerwca 2015 r. o podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego - przyznanego na mocy decyzji z dnia 27 maja 2015 r. - z uwagi na ustanie jego zatrudnienia w dniu 10 czerwca 2015 r.

Zaskarżona decyzja nie była więc decyzją przyznającą prawo do świadczenia, lecz była to decyzja „o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury”.

W orzeczeniu z dnia 3 listopada 2015 r., sygn. akt III UZP 12/15 (LEX nr 1962536) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz. Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W odniesieniu do emerytury nabytej na podstawie art. 24 ustawy ryzykiem emerytalnym było osiągnięcie wieku emerytalnego, zatem wypłata emerytury następowała bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Decyzja wydawana była tylko raz i w ustawie nie przewidziano przepisu ustalającego tryb przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 października 2015 r., sygn. akt III UZP 9/15 (LEX nr 1923849), gdzie nadto Sąd ten dokładnie zilustrował mechanizm ustalania podstawy obliczenia świadczenia na podstawie wniosków emerytalnych złożonych w roku 2014.

W tym kontekście wysokość emerytury ubezpieczonego w systemie zdefiniowanej składki nie została ustalona prawidłowo w zaskarżonej decyzji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że wyrok wydany przez Sąd Okręgowy odpowiada prawu, dlatego też apelację organu rentowego, jako niezasadną, oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Maria Pietkun SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

R.S.